

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37

Lausuntopyyntö Valtioneuvoston hanketiedon esiselvityksestä

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=35c0fa7f-f21e-4614-8816-28e600aafb3f>

Ensinnäkin isot kiitokset lausuntopyynnöstä koskien Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitystä.

Itse olen eri yhteyksissä kannattanut erilaisien lausuntomahdollisuuksien laajentamista myös tavallisten kansalaisten keskuuteen. Lausuntopalvelu.fi -sivusto on yksi hyvä alkua tällaisen lausuntomahdollisuuden tiedottamista laajemmin.

Lyhyesti muutama huomio:

- tämä lausunto on vain yhden kansalaisen eri tavoin perusteltu mielipide
- lausunto ei edusta minkään virallisen tai epävirallisen yhteisön virallista kantaa
- lausunto ei sisällä liike- tai ammattisalaisuuksia
- lausunto on julkinen ja vapaassa jaossa
- lausunnon voi julkaista asianmukaisella www-sivulla.

Liite 1 sisältää listauksen aikaisemmista lausunnoistani koskien tietoteknisiä ilmiöitä.

Liite 2 sisältää tietoa tekijänoikeuksista, lisensseistä ja vastuulausekkeista.

Ystävällisin terveisin,

Jukka S. Rannila
Suomen kansalainen

allekirjoitettu sähköisesti

[jatkuu seuraavalla sivulla]

38

39 1. Asiakirjan tunnus / EDK / 12 / versio 1

40

41 Itselläni on erilaisia itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten olen perustanut oman tunnuksien
42 järjestelmän. Tämän asiakirjan tunnus ja versionumero on mainittu yllä olevassa otsikossa.

43

44 Jos haluat myöhemmin tarkistaa uudempien versioiden kehittymisen, niin kannattaa ottaa yhteyttä
45 uusimman version hankkimiseksi.

46

47 Asiakirjan tunnus on EDK (Eduskunta), koska periaatteessa lausuntoa voivat käsitellä myös
48 lainsäätäjät omilla aikatauluillaan.

49

50 Nähtäväksi jää, että onko tällä lausunnolla mitään erityistä merkitystä.

51

52 2. Joitain aikaisempia lausuntoja / kuvat kehittyneet eri vaiheissa

53

54 Liitteessä 1 on listaus aikaisemmista lausunnoistani (2007-2014) liittyen tietotekniikan erilaisiin
55 ilmiöihin – erilaisia lausuntoja tietotekniikkaan on sekä englanniksi että suomeksi.

56

57 Lyhyesti voi todeta, että aikaisemmissa lausunnoissa käytetyt kuvat ovat kehittyneet eri vaiheissa, ja
58 kehitettyjä kuvia voidaan käyttää hyödyksi myös tässä lausunnossa.

59

60 3. Tämä asiakirja ei ole tieteellistä tekstiä

61

62 Joissain aikaisemmissa lausunnoissa (kts. liite 1 listana aikaisemmista lausunnoista) on ollut jonkin
63 verran ns. tieteellisiä lähteitä. Tämä asiakirja ei ole tieteellistä tekstiä, ja perustuu täysin omiin
64 mielipiteisiin, vaikkakin osa mielipiteistä voi tietysti perustua johonkin tieteelliseen lähteeseen.

65

66 4. Tausta-asiakirjojen määrä on kunnioitettavan laaja

67

68 Kokosin lukemista varten tausta-aineiston PDF-tiedostot yhdeksi tiedostoksi, ja sivuja on tällöin
69 yhteensä 156 sivua, minkä lisäksi on vielä kolme muuta tiedostoa (tilanne 22.11.2014).

70

71 5. Miksi tietotekniikan hankinta on niin vaikeaa?

72

73 Tarkasti ottaen voi todeta, että tietotekniikan hankinta on aina erittäin **iso muutoshanke**, jota on
74 vaikea etukäteen ennakoida kunnolla. Muutoshanke on aina sekä mahdollisuus käytäntöjen
75 tehokkaalle muutokselle että uhka vallitseville käytännöille.

76

**77 6. Nykyisen järjestelmän (www.hare.vn.fi) toiminta nykytilanteeseen on ollut hyvin
78 kunnioitettava saavutus**

79

80 Kuten tausta-aineistosta selviää, niin nykyinen hankerekisteri on pidetty pystyssä vuodesta 1998
81 saakka, mikä on erittäin iso saavutus ottaen huomioon kaikki tekniset ja hallinnolliset osatekijät.

82

83 **6. Asioiden yksinkertaistaminen yksi mahdollisuus**

84

85 Cooper (1999a, 1999b) sekä Krug (2006) kuvaavat erilaisia yksinkertaistamisia tietotekniikan
86 kehittämisestä. Yksi mahdollisuus tausta-aineiston käsittelyyn on tutustua näihin lähteisiin, jolloin
87 kehittämishankkeen tavoitteita voidaan esittää yksinkertaisemmin.

88

89 **7. Miksi prosessien kuvaus on sekä erittäin vaikeaa että täysin välttämätöntä?**

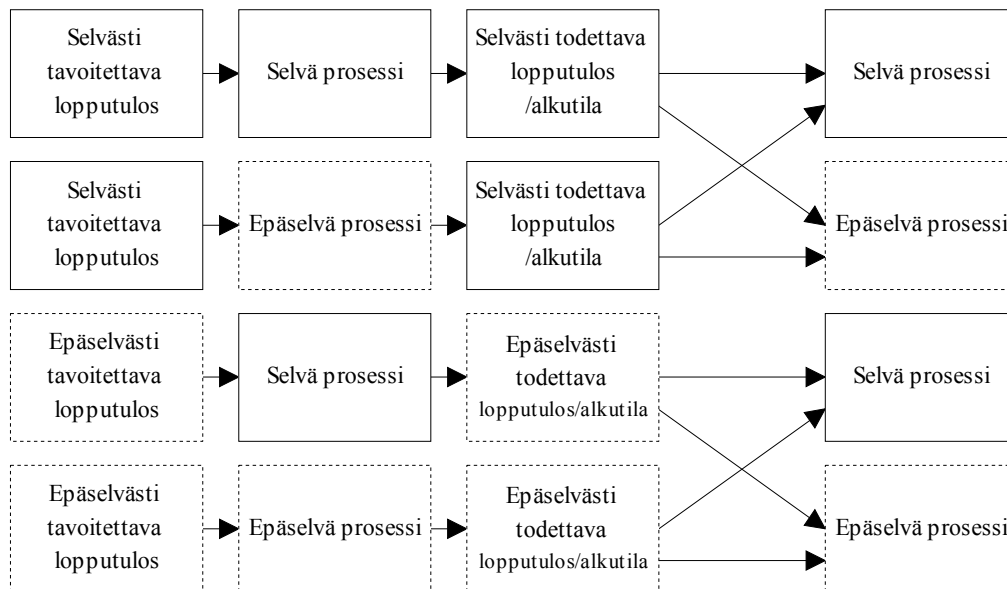
90

91 Itse olen esittänyt seuraavaa kuvaa kuvaamaan erilaisten mallintamisten haasteita:

92

- 93 • prosessien tavoiteltavat alkutilat voivat olla hyvin selviä että hyvin epäselviä
- 94 • prosessien tavoiteltavat lopputulokset voivat olla hyvin selviä että hyvin epäselviä
- 95 • itse prosessit (vaiheet alku- ja lopputilan välillä) voivat epäselviä tai selviä.

96

97

98

99 Miksi kirjoittaa prosessien mallintamisesta näinkin paljon? Oma havainto on, että kaikissa
100 muutosprojekteissa on jossain välissä pakko tehdä prosessimallinnuksia – myös hankerekisterin
101 yhteydessä.

102

103

Ehdotus 1: Ennen hankerekisteriin liittyviä (uusia) hankkeita ja/tai (uusia) kilpailutuksia mallinnetaan hankerekisteriin liittyvät prosessit hyvinkin tarkasti.

104

105

106

Ehdotus 2: Hankerekisteriin liittyvät prosessit pitää mallintaa jollakin mallinnusmenetelmällä.

107

108

109 Esimerkiksi voi mainita toiminnanohjausjärjestelmät, joiden yhteydessä tulee prosessien mallinnus
110 vastaan jollain aikataululla. Oma huomio on seuraava: prosessit on mallinnettava hyvinkin tarkasti,
111 jotta voidaan sovittaa prosesseja hankittaviin järjestelmiin.

112

113

Ehdotus 3: Hankerekisteriin liittyvien prosessien mallinnuksien vastuu on tilaajan tehtävänä (eli valtio tässä tapauksessa), ja tätä vastuuta ei siirretä ulkopuolelle.

114

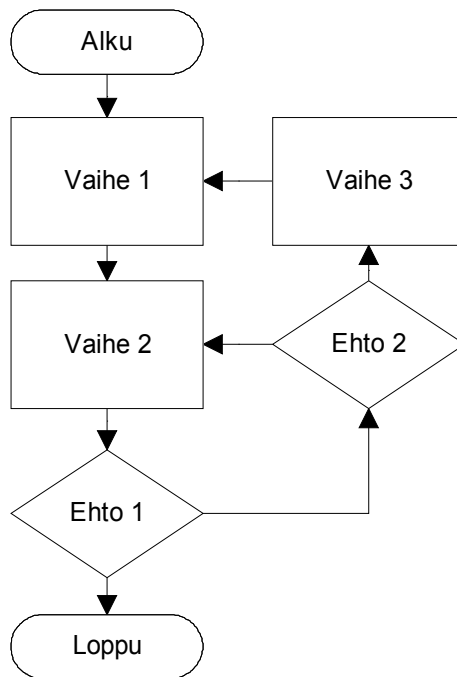
115

116

Esimerkinomaisesti voidaan yhtenä mallinnusmenetelmänä käyttää vuokaavioita, joiden avulla voi mallintaa erilaisia prosesseja alku- ja lopputilojen välillä – vaiheet ja ehdot eri vaiheisa.

117

118

119

120

121

Muita mallinnusmenetelmiä on hyvinkin paljon, ja tilaajan tehtävänä (eli valtio tässä tapauksessa) on pakko valita loppujen lopuksi jokin mallinnusmenetelmä. Tietysti valittavasta mallinnusmenetelmästä voi kehittää erilaisia kyselyitä eri sidosryhmille.

122

123

124

125

Ehdotus 4: Tarvittaessa voidaan tässä hankkeessa kysyä eri sidosryhmiltä erilaisia näkemyksiä koskien käytettävää mallinnusmenetelmää.

126

127

128

Tietysti on selvää, että jossain vaiheessa prosessien nykytilanteen kuvauksen jälkeen on pakko ryhtyä mallintamaan uutta toimintaa erilaisiksi malleiksi.

129

130

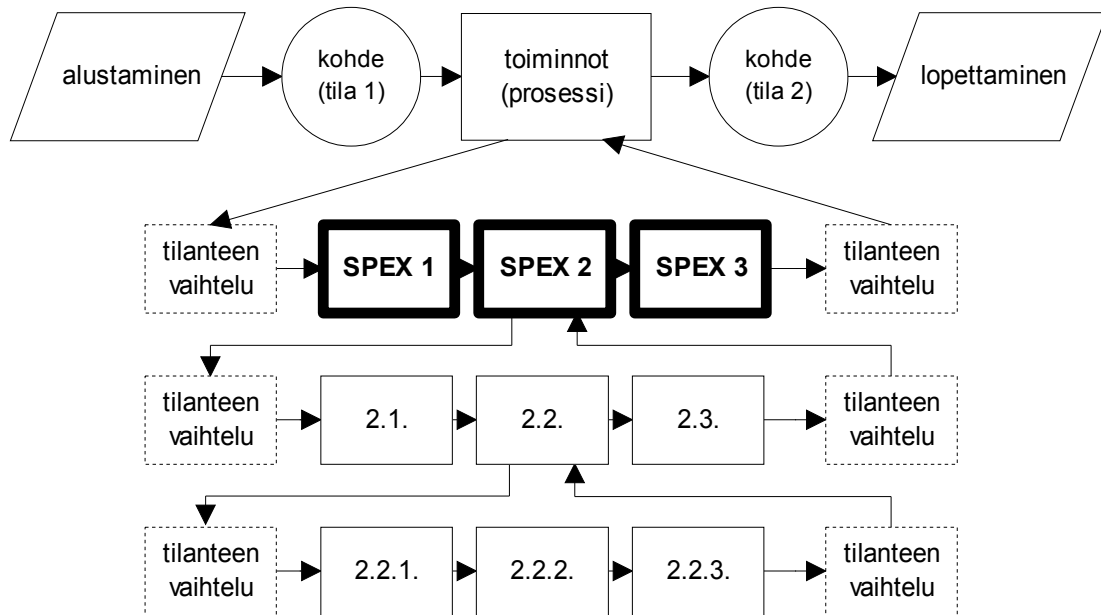
131

Tarkasti ottaen mallinnuksen tarkkuudelle ei ole oikeastaan mitään rajaa, ja tehtäviä (prosessi)mallinnuksia voidaan ajaa erilaisiksi tasoiksi hyvinkin tarkasti – tästä on kuvaus seuraavassa kuvassa.

132

133

134

135
136

137 Ongelmaksi kaikessa mallintamisessa tulee vastaan tietysti tilanteen vaihtelu, joka pitäisi ottaa
138 huomioon mallinnuksessa. Itse ehdotan mallintamaan ensiksi täysin (SPEX) riidattomat,
139 yksiselitteisesti ja helposti löydetty vaiheet prosesseista. Tämän jälkeen voidaan näistä hyvin
140 määritellyistä prosessin vaiheesta (SPEX) ajaa tarkempia kuvauksia useampaankin kerrokseen
141 tarpeen mukaan.

142

143 **Ehdotus 5: Hankerekisteriin liittyvien prosessien mallinnuksissa pitää etsiä ensin etsiä**
144 **täysin selvät vaiheet nykyisistä prosesseista.**

145

146 **Ehdotus 6: Täysin selvien vaiheiden mallintamisen jälkeen voidaan prosesseja**
147 **mallintaa useammalle tasolla – hyvinkin yksityiskohtaisesti.**

148

149 Hyvin harva tietokoneen käyttäjä ymmärtää tietokoneistettujen järjestelmien vaatimaa
150 yksityiskohtaisuuden tasoa – ihmiset tahtovat antaa melko yleisiä ja epäselviä kuvauksia
151 prosesseilla.

152

153 **8. Tietotekniikan oikea huippuasiantuntijat, kohdealueen oikeat huippuasiantuntijat ja**
154 **kohdealueen vaatiman tietotekniikan huippuasiantuntijat?**

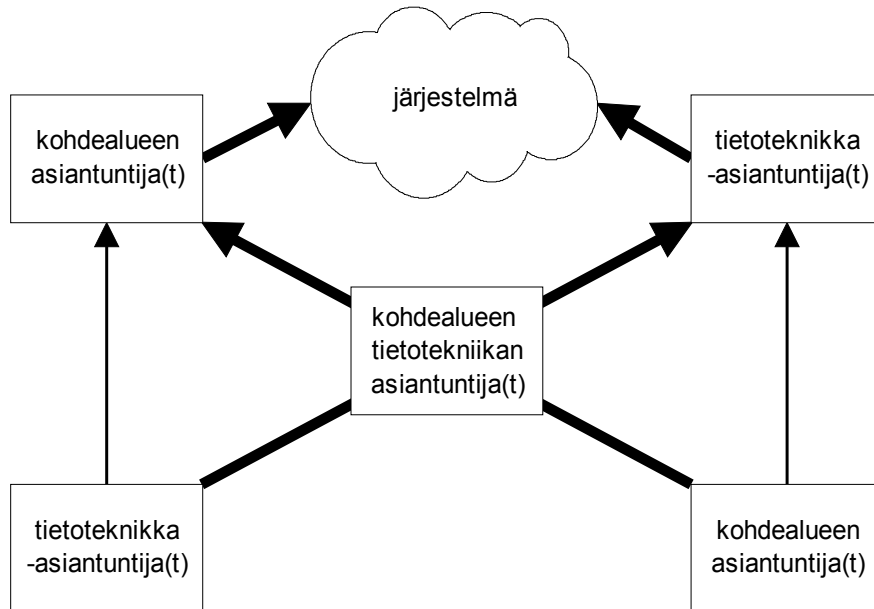
155

156 Itse olen tullut mm. seuraaviin johtopäätöksiin:

157

- 158 • kohdealueen huippuasiantuntijoiden osaaminen kertyy vuosien mittaan hyvin laajaksi
- 159 • tietotekniikan huippuasiantuntijoiden eri aihealueista kertyy vuosien mittaan hyvin
- 160 laajaksi
- 161 • tietotekniikan soveltaminen jollekin kohdealueelle vaatii näiden
- 162 huippuasiantuntijoiden onnistunutta yhteisymmärrystä.

163

164
165

166 Itse olen tullut siihen tulokseen, että missään tietotekniikan muutoshankkeessa tietotekniikan
167 huippuasiantuntijat eivät pysty omaksumaan kaikkia kohdealueen aiheita, koska kohdealueeseen
168 perehtyminen vaatii oman aikansa. Tämän ongelman vuoksi joidenkin kohdealueiden
169 huippuasiantuntijoiden on opetettava jokin mallinnusmenetelmä tietotekniikan muutoshankkeen
170 alkuvaiheessa.

171

172 Toisaalta on selvää, että ei ole olemassa tietotekniikan kaikkien osa-alueiden asiantuntijoita hyvällä
173 tahdollakaan, joten tietotekniikan muutoshankkeessa on tietotekniikan eri osa-alueiden
174 asiantuntijoiden on tehtävä laajaakin yhteistyötä.

175

176 **Ehdotus 7: Kohdealueen huippuasiantuntijan / huippuasiantuntijoiden on johdettava**
177 **tehtävää mallinnusta (myös prosessien mallinnus) aivan alkuvaiheesta alkaen.**

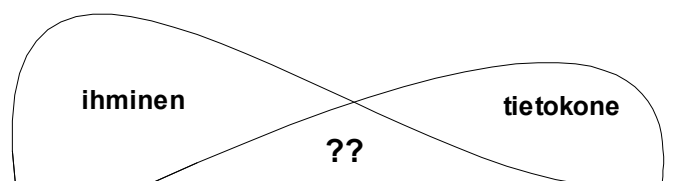
178

179 Aikaisemmin perustellulla tavalla tietotekniikan huippuasiantuntijasta ei kovin nopeasti tehdä
180 hyvällä tahdollakaan jonkin erityisen kohdealueen asiantuntijaa. Tietysti tietotekniikan
181 huippuasiantuntijat oppivat koko ajan lisää kohdealueesta. Tämän ristiriidan vuoksi on parempi, että
182 mallinnusta johtaa/johtavat kohdealueen hyvin tietävät henkilö(t).

183

184 **9. Uusien prosessien kuvauksien ajaminen oikeaksi käytöksi?**

185

186

Tekijänoikeudet, lisenssi ja vastuulausekkeet: katso liite 2.

187 Selvää on, että tietokoneen ja ihmisen yhteistyötä/työnjakoa voidaan suunnitella eri tavoilla –
 188 joskus tietokone on ylivoiminen ja joskus ihminen on ylivoimainen. Ongelmana on väliin jäävä
 189 alue, jossa sekä ihminen että tietokone voivat tehdä samaa tehtävää. Väärin tehdyllä
 190 yhteistyöllä/työnjaolla ihmiset voivat uupua tietokoneiden vaatimien lisätehtävien vuoksi.

191

192 Edellä mainitulla tavoilla voidaan prosessimalleissa ottaa esille täysin selvät ja riidattomat vaiheet
 193 prosesseista (SPEX).

194

195 **Ehdotus 8: Uusien prosessien prosessimalleissa pitää selvästi erotella ihmisten tekemät**
 196 **vaiheet ja tietokoneiden tekemät vaiheet.**

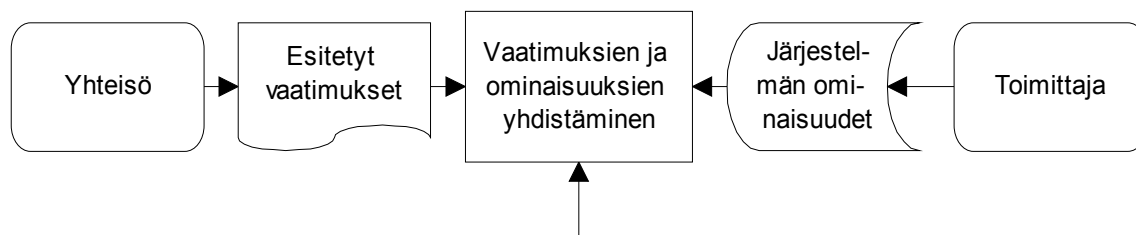
197

198 Uusien prosessien prosessimalleissa voi siis olla mahdollista suunnitella jokin tehtävä joko ihmisten
 199 tekemäksi tai tietokoneiden tekemäksi.

200

201 10. Uusien prosessien prosessimallien ajaminen erilaisiksi vaatimuksiksi

202

- Ihminen/ihmiset yksin ?

- Tietone yksin ?

- Ihminen/ihmiset ja tietokone yhdessä?

203

204

205 Tausta-asiakirjoissa on hyvin kunnioittavat määrät erilaisia vaatimuksia eri tasoille erilaisten
 206 alustavien prosessimallien lisäksi.

207

208 **Ehdotus 9: Prosessimallien päälle voidaan tehdä laajempia vaatimuksien luetteloita.**

209

210 **Ehdotus 10: Järjestelmään esitetyt vaatimukset ja järjestelmän toteutetut**
 211 **ominaisuudet on linkitettävä selvästi kehittämishankkeen aikana.**

212

213 Vaatimustenhallinta on yksi vaikeimmista tietotekniikan osa-alueista, ja aina on mahdollista
 214 vaatimuksien ja ominaisuuksien hyvin vakavat ristiriidat.

215

216 Alter (2000) kiinnittää huomioita liiketoiminnan edustajien ja tietotekniikan edustajien täysin
 217 erilaisiin käsityksiin termistä "Vaatus". Tietotekniikan edustajat tarvitsevat tietokoneiden
 218 vaatiman yksityiskohtaisuuden vuoksi hyvin yksityiskohtaiset vaatimukset. Liiketoiminnan
 219 edustajat näkevät vaatimusten esittämisen ylettömän yksityiskohtaisena tehtävänä. Aiempien
 220 esitysten mukaisesti vaatimusten etsiminen kannattaa aloittaa prosessien yksiselitteisistä kohteista.

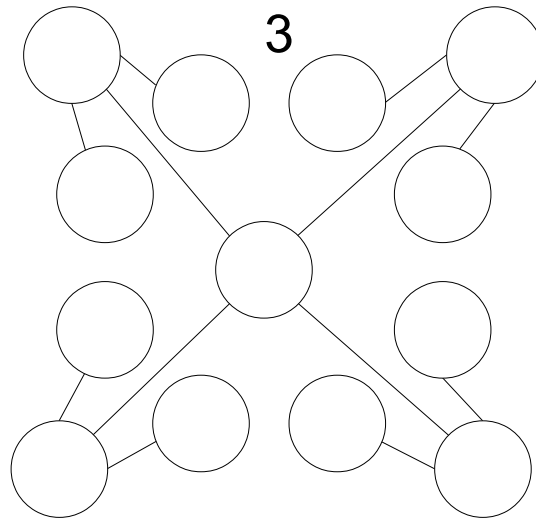
221

222 **11. Erittäin iso ongelma: tietotekniset järjestelmät ovat kuitenkin hierarkkisia järjestelmiä!**

223

224 Erittäin ison ongelman kaikissa tietotekniikan muutoshankkeissa on erilaisten prosessien ja
225 vaatimusten ajaminen erilaisiksi **hierarkkisiksi** tietoteknisiksi järjestelmiksi.

226

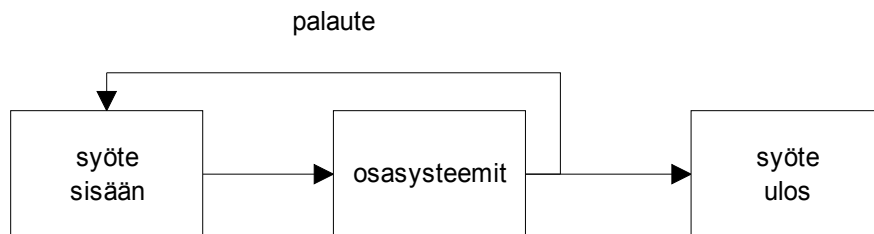

227

228

229 Edellä oleva kuva esittää tällaista hierarkkista tilannetta – jossain on järjestelmän keskus josta
230 johdetaan osajärjestelmiä hierarkkisesti.

231

232

233

234 Lisäksi on huomioitava, että osajärjestelmät muodostavat yhden kokonaisjärjestelmän, joka
235 käsittelee sisään tulevia syötteitä ja ulos annettavia syötteitä, minkä lisäksi on erilaisia palautteita
236 takaisin järjestelmässä huomioitavaksi.

237

238 **Ehdotus 11: Prosessimallien rakentamisen jälkeen ja vaatimusten laajan listauksien**
239 **jälkeen on mahdollista tehdä erilaiset kokonaisjärjestelmän jakaminen**
240 **osajärjestelmiksi.**

241

242 Edelleenkin voi todeta, että käytännössä on tehtävä yhteistyötä kohdealueen edustajien kanssa ja
243 tietotekniikan osa-alueiden edustajien kanssa.

244

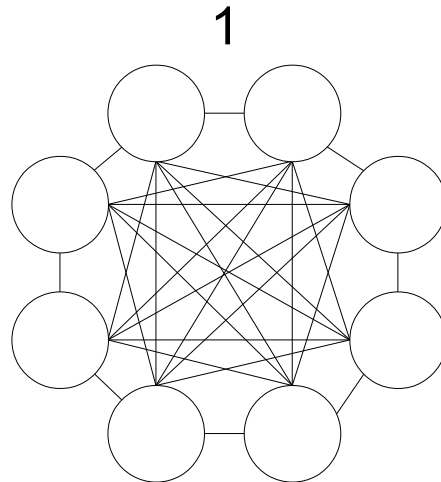
245 **Ehdotus 12: Osajärjestelmiksi jakamisessa (mahdollisesti hierarkioiksi) on**

246 **osajärjestelmien väliset yhteydet pidettävä mahdollisimman yksinkertaisina.**

247

248 Tosiasia on kuitenkin, että eri osajärjestelmien kaikki osat voivat olla yhteydessä toisiinsa ilman
249 erilaisia osajärjestelmiä. Tästä on seuraava kuva.

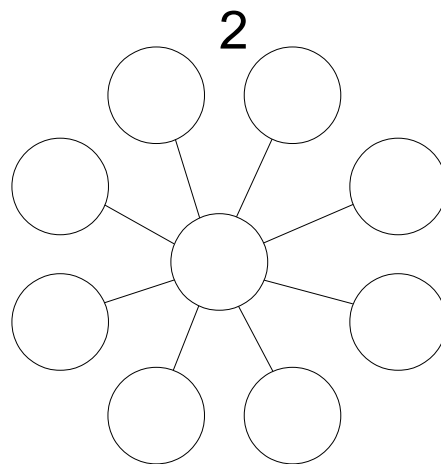

250

251

252 Ongelma näissä monesta-moneen -yhteyksissä on pienenkin osajärjestelmän muutoksen
253 heijastumista muihin osajärjestelmiin – tätä voisi kutsua ns. spagettijärjestelmäksi.

254

255

256

257 Toinen ääripää on luonnollisesti vain yhteen keskusjärjestelmään perustuva kokonaisjärjestelmä.

258 Tässä mallissa ongelmana on, että keskusjärjestelmän toimimattomuus heijastuu välittömästi

259 kaikkiin osajärjestelmiin. Seuraavassa kuvassa on esitetty tietoteknisen järjestelmän

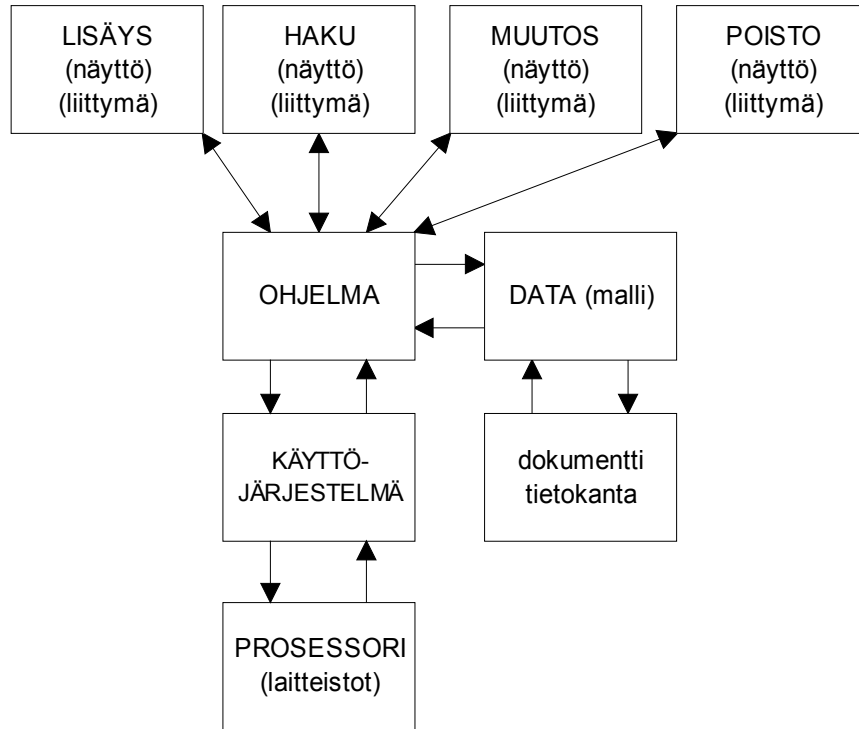
260 perustoimenpiteet:

261

- 262 • haku, lisäys, poisto ja muutos perustoimintoina
- 263 • ohjelma on keskeisin (eniten nuolia) osa järjestelmästä
- 264 • ohjelmat toimivat käyttäjärjestelmien päällä

Tekijänoikeudet, lisenssi ja vastuulausekkeet: katso liite 2.

- 265
- 266
- 267
- 268
- käyttäjärjestelmät toimivat laitteiden päällä
  - dataa käsitellään dokumentteina ja tietokantoina
  - datalle on erilaisia (tieto)malleja.

- 269
- 270 Harvan käyttäjän tarvitsee pohtia näitä aiheita tavallisessa käytössä, jos siis kaikki toimii
- 271 asianmukaisesti ilman suuria ongelmia.
- 272

	Omistus? Jäsenyys? Sopimus?	AVOIN	SULJETTU
1. Laite			
2. Käyttäjärjestelmä (laitteeseen)			
3. Ohjelma(t)			
4. Tietomalli / Käsitemalli			
5. Tiedosto (Standardi)			
6. Tietokanta (Standardi)			
7. Viestintä (Standardi)			
8. Haku / Liittymä			
9. Lisäys / Liittymä			
10. Poisto / Liittymä			
11. Muutos / Liittymä			

Tekijänoikeudet, lisenssi ja vastuulausekkeet: katso liite 2.

273

274 Lyhyesti todeten voi todeta, että erilaiset osajärjestelmät voivat perustua omistukseen, jäsenyyteen,
275 tai sopimukseen, minkä lisäksi omistus, jäsenyys ja sopimus muodostavat monimutkaisia ketjuja.

276

277 Itse olen esittänyt seuraavaa laajinta mahdollista ratkaisua:

278

- 279 • tilaava yhteisö omistaa kaiken laitteiston
- 280 • käyttöjärjestelmät ovat mahdollisuuksien mukaan avoimia käyttöjärjestelmiä
- 281 • tilaava yhteisö mahdollisesti omistaa kaikki järjestelmän ohjelmat
- 282 • mahdollisuuksien mukaan ohjelmistot ovat avoimia ohjelmia
- 283 • tilaava yhteisö huolehtii tietomallista / käsitemallista
- 284 • tilaava yhteisö omistaa tiedostot
- 285 • tilaava yhteisö omistaa datan tietokannoissa
- 286 • tilaava yhteisö omistaa tietokannat
- 287 • mahdollisuuksien mukaan tietokannat ovat avoimia ohjelmia
- 288 • mahdollisuuksien mukaisesti käytetään koko ajan avoimia standardeja
- 289 • haku, lisäys, muutos ja poisto perustuvat mahdollisuuksien mukaisesti avoimiin
- 290 ratkaisuihin.

291

292 Selvää on, että tilaavassa yhteisöissä on jo aiemmin sidottu toimintaa kiinni erilaisiin tietotekniisiin
293 järjestelmiin, jotka voivat olla täysin avoimia tai täysin suljettuja. Harva yhteisö voi nykytilanteessa
294 aloittaa täysin uudesta tilanteesta ilman mitään rajoituksia. Tämä vuoksi voi todeta, että matka
295 laajimpaan mahdolliseen ratkaisuun voidaan tehdä vähitellen eri vaiheessa useamman vuoden
296 aikajaksona aina osajärjestelmien muutoskohdissa.

297

298 Selvää on, että osa tietotekniikan toimittajista eivät lähtökohtaisesti toimi edellä kuvatun laajimman
299 mahdollisen ratkaisun (osa)toimittajina, mikä voi aiheuttaa ongelmia erilaisissa muutostilanteissa.

300

301 Itse painottaisin, että erilaiset avoimet ratkaisut eivät ole ilmaisia pitkällä aikavälillä, ja avoimet
302 ratkaisut aiheuttavat **ERILAISIA** kustannuksia kuin täysin suljetut ratkaisut. Hyvä esimerkki on
303 erilaiset ylläpidon toimittajat, vaikka itse ylläpidettävä ratkaisu voi perustua avoimiin ratkaisuihin –
304 avoimuuteen perustuvien omien tietokantojen maksullinen ylläpito voisi olla yksi esimerkki.

305

306 **Ehdotus 13: Mahdollisuuksien mukaisesti kartoitetaan markkinoilla olevat avoimet ja**
307 **suljetut ratkaisut kokonaisjärjestelmälle ja osajärjestelmille: haku, lisäys, poisto,**
308 **muutos, laitteet, ohjelmat, käyttöjärjestelmät ja tietokannat.**

309

310 **Ehdotus 14: Mahdollisuuksien mukaisesti kartoitetaan markkinoilla olevat avoimet ja**
311 **suljetut standardit eri kohtiin järjestelmää: haku, lisäys, poisto, muutos, laitteet,**
312 **ohjelmat, käyttöjärjestelmät ja tietokannat.**

313

314 Itse olen kehottanut eri yhteyksissä käyttämään avoimia ratkaisuja mahdollisuuksien mukaan ja
315 tämän jälkeen omaa omistusta – suljetut ratkaisut olisivat viimeinen vaihtoehto. Kuten todettua, niin
316 totuus järjestelmien kehittämissä on monimutkaisempi, ja joskus on tyydyttävä suljettuihin
317 ratkaisuihin jollakin aikavälillä.

318

319

320

321

Ehdotus 15: Mahdollisuuksien mukaan käytetään järjestelmän kehittämisessä avoimia standardeja ja muitakin avoimia ratkaisuja.

322

Kuten todettua, niin aikaisemmat sitoumukset tietotekniikkaan voivat rajoittaa tehtäviä valintoja.

323

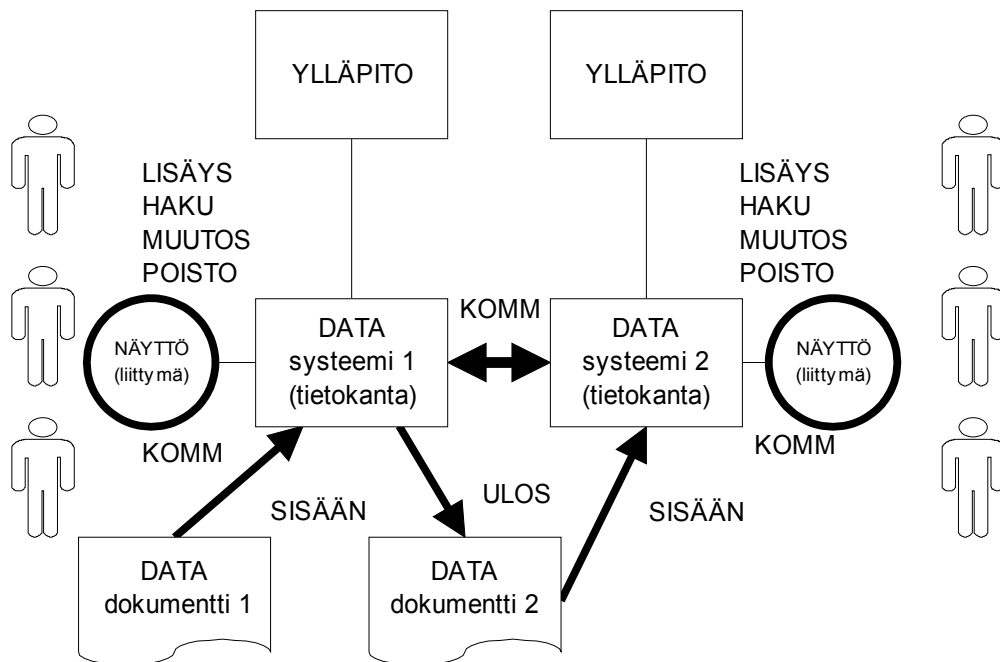
Taas toisaalta uudet valittavat standardit ja uudet ratkaisut mahdollistava uutta toimintaan.

324

325

12. Suorat yhteydet järjestelmien välillä vai dokumenttien välitystä järjestelmien välillä?

326

327

328

329

Tosiasiassa järjestelmät ovat eri tavoin yhteyksissä – joka suoraan yhteydessä tai sitten dokumenttien vaihtamisen avulla.

330

331

332

Ehdotus 16: Yksi osa vaatimusten kirjaamista voi olla järjestelmien välisten suorien yhteyksien kartoittaminen.

333

334

335

Ehdotus 17: Yksi osa vaatimusten kirjaamista voi olla järjestelmien välillä siirrettävien dokumenttien laadun ja määrän arviointi/kartoittaminen.

336

337

338

Oma huomio, että suorat yhteydet ovat tietysti nopeampia, mutta suorien yhteyksien on sitten toimittava koko ajan. Tiedostojen välittäminen voi tarkoittaa hyvin erilaisten tiedostomuotojen hallintaa, koska erilaisia tiedostoja tarvitaan eri yhteyksissä erilaisten standardien mukaisesti.

340

341

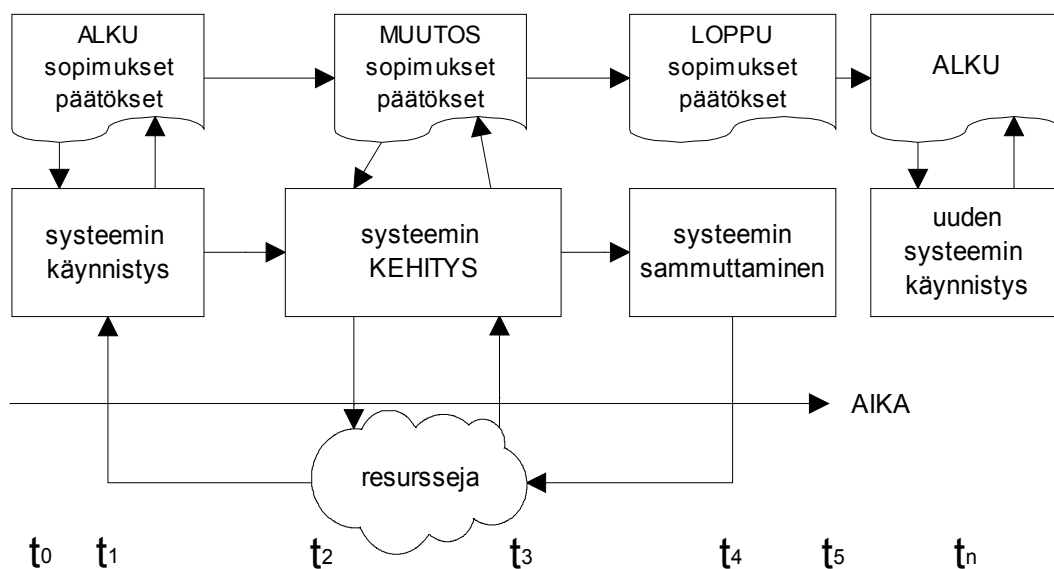
342
343

344 Yksi esimerkki tiedostojen välityksestä on RSS, jonka tunnuksena on edellä oleva kuva.
345 Käytännössä RSS-syötteiden tarvitsemia tiedostoja pystyy lukemaan hyvin laaja joukko erilaisia
346 ohjelmia, jolloin ei välttämättä ole tarvetta suoriin yhteyksiin järjestelmien välillä.

347

348 13. Sopimusten ja päätösten välisestä suhteesta?

349

350
351

352 Edellä mainittujen syiden vuoksi on melko varmasti käytettävä erilaisten osajärjestelmien
353 toimittajina kaupallisesti toimivia yrityksiä, jolloin törmätään erilaisiin kilpailutuksien isoihin
354 ongelmiin.

355

356 Perusongelma on, että edellä kuvatulla tavalla tietotekniikan kehittäminen on erittäin iso
357 muutoshanke, ja kaikkia tarvittavia muutoksia ei pystytä ennakoimaan muutoshankkeen
358 alkuvaiheissa. Tämän vuoksi on otettava käyttöön jokin päätöksenteon menetelmä, johon voidaan
359 kirjata eri vaiheissa tehtyjä päätöksiä koko ajan tietoteknisen muutoshankkeen kaikissa vaiheissa.

360

361 **Ehdotus 18: Hyvissä ajoin jo ennen erilaisia kilpailutuksia päätetään jostain**
362 **päätöksenteon menetelmästä, jolla kaikki päätökset voidaan kirjata hyvissä ajoin jo**
363 **ennen varsinaista toimittajien kilpailuttamista.**

364

365 Kun jokin päätöksenteon menetelmä on valittu, niin tämän jälkeen voidaan lähteä pohtimaan
366 varsinaista kilpailutusta. Tosiasiassa tarvittavia päätöksiä voi olla satoja tai tuhansia riippuen
367 tietoteknisen muutoshankkeen laajuudesta. Päätökset olisi hyvä kirjata jo kauan ennen varsinaisia
368 kilpailutuksia.

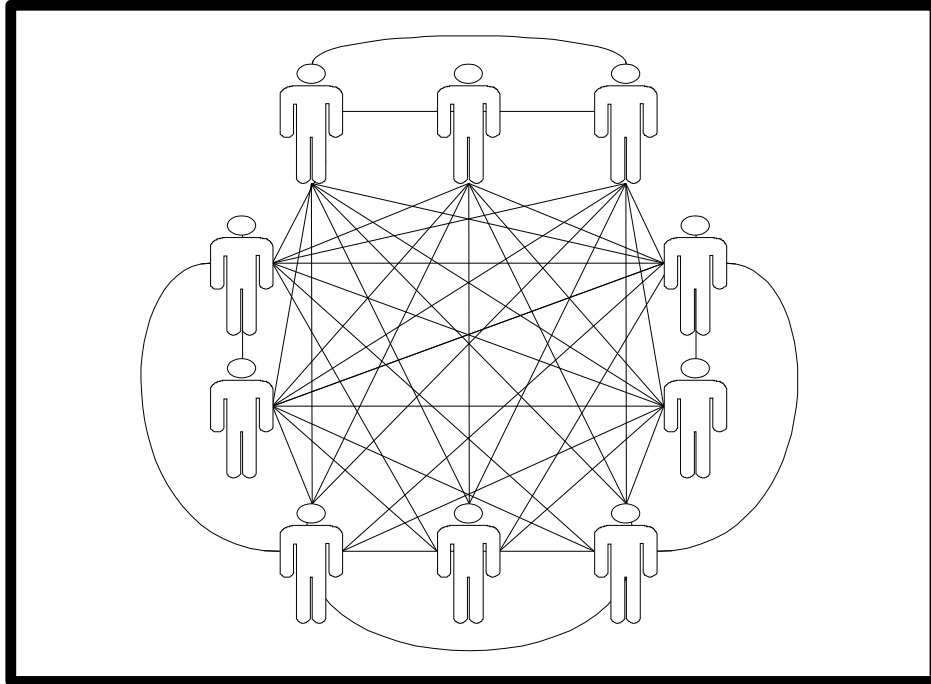
369

370 **14. Ihmisten yhteistyön mahdollisuudet ja ihmisten yhteistyön erilaiset ongelmat**371 **ratkaistaviksi?**

372

373 Edellä olen ehdottanut kehitettävän järjestelmän jakamista erilaisiin osiin, joiden väliset yhteydet on

374 pidetty mahdollisimman tehokkaina ja kuitenkin mahdollisimman vähäisinä yhteyksinä.

375

376

377 Selvää on, että kehittämishankkeen ajaksi valitaan projektiryhm(i)ä jäsenineen. Eri lähteissä on
378 hyvin erilaisia näkemyksiä ryhmän suurimmasta tehokkaasta koosta (esim. 7-15), minkä jälkeen
379 henkilöiden määrän lisääminen (esim. >7 tai >15) alkaa alentaa ryhmän tehokkuutta.

380

381 **Ehdotus 19: Eri osajärjestelmien kehittämisen yhteydessä kannattaa arvioida parasta**
382 **mahdollista ryhmäkokoa takaamaan kunkin osajärjestelmän paras mahdollinen**
383 **kehitys.**

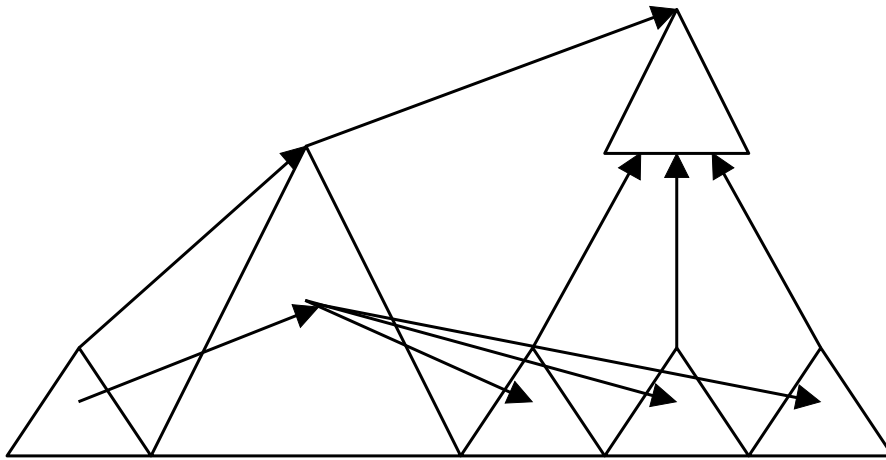
384

385 Selvää on, että järjestelmää kehitettäessä voivat jotkut ryhmät kasvaa liian suuriksi, koska (hyvin)
386 erilaisia sidosryhmien edustajia voi liittyä/kiinnittyä muutoshankkeen elinkaaren aikana. Tämän
387 vuoksi on muutoshankkeen elinkaaren ehkä pakko jakaa joitain ryhmiä useammaksi ryhmäksi, jotta
388 ryhmän tehokkuus ei ala kärsiä kaiken turhan oheisviestinnän vuoksi.

389

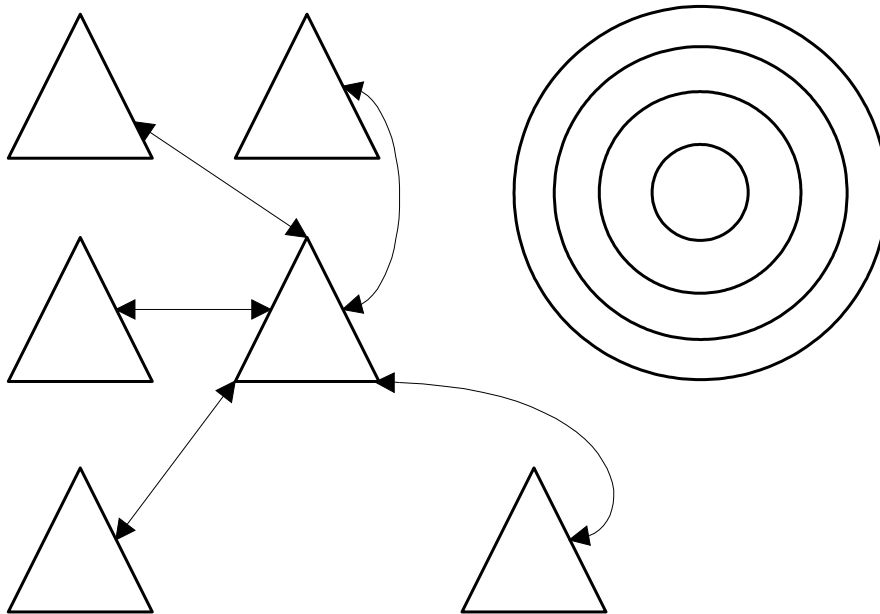
390 **Ehdotus 20: Mahdollisesti eri ryhmien ryhmäkoon kasvaessa liian suureksi on ehkä**
391 **jaettava ryhmiä uusiksi ryhmiksi muutoshankkeen aikana.**

392

393
394

395 Riippuu jälleen näkökulmasta, että miten yksittäinen henkilö näkee erilaisten yhteisöjen suhteet
396 toisiinsa. Tosiasiassa erilaiset yhteisöt ovat erilaisissa suhteissa toisiinsa, ja yhteisöjen väliin voi
397 syntyä erilaisia tasoja/hallintorakenteita, vaikka eri yhteisöillä on erilaisia/yhteisiäkin tavoitteita.
398

399
400

401 Toisena näkökulmana on tietysti koko ajan laajenevat suhteet, jolloin järjestelmän kehitys ja
402 järjestelmästä saatava hyöty laajenee vähitellen uusille ryhmille tietotekniikan muutoshankkeen
403 aikana.

404

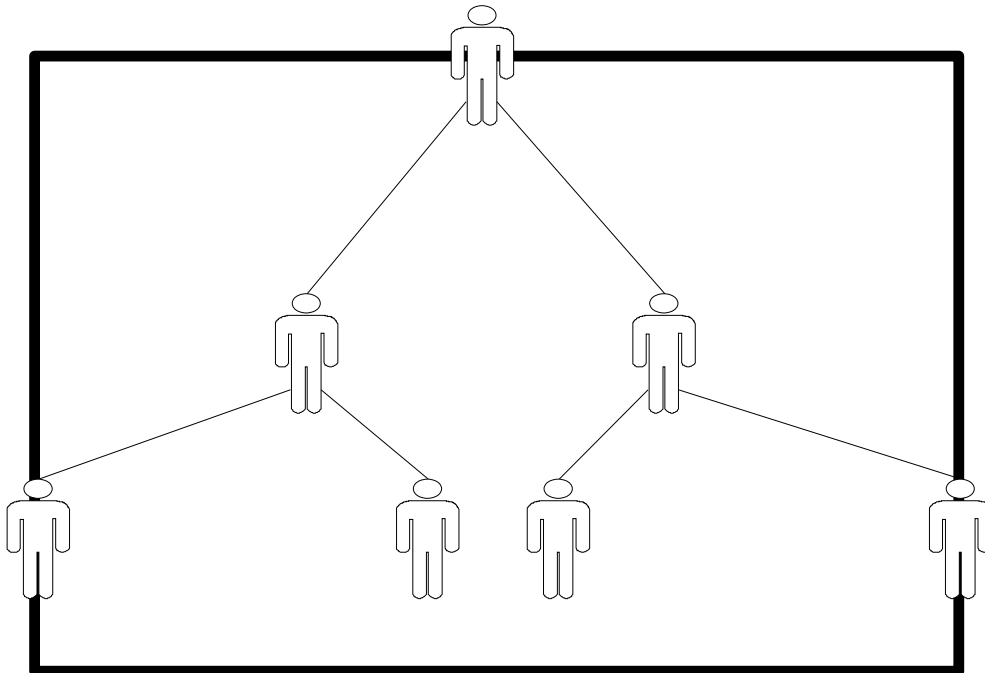
405 Kumpikin näkökulma (tasot/hallintorakenteet ja/tai laajenevat suhteet) on perusteltu, ja tämän
406 vuoksi erilaiset hallinnon rajat ja sopimuksien rajat voidaan rakentaa niin, että uusien ryhmien
407 osallistuminen eri vaiheissa onnistuu ilman laajoja uudelleenjärjestelyitä.

408

409 **Ehdotus 21: Erilaiset sopimukset kannattaa tarkistaa, että muutoshankkeen aikana**
410 **voidaan tarvittaessa ottaa mukaan mahdollisesti uusien sidosryhmien edustajia ilman**
411 **laajoja sopimusten uudelleenjärjestelyitä.**

412
413 **15. Ihmisten välisestä hierarkiasta: pakko vai valinta?**

414
415 Eri henkilöt suhtautuvat (ideologisesti) eri tavoin ihmisten muodostamiin hierarkioihin, ja
416 yksittäinen henkilö voi pitää hierarkiaa siunauksena tai kirouksena.
417

418
419
420 Erilaisissa yhteisöissä voivat eri henkilöt olla voimakkaasti mukana yhteisön ulkopuolisessa
421 toiminnassa, esimerkiksi myyntihenkilöt ja osa johtajista voivat olla tällaisia henkilöitä. Riippuen
422 yhteisöstä on ulkopuolisen maailman ymmärtäminen yhteisön sisällä paremmin tai huonommin
423 järjestetty ja/tai ymmärretty.

424
425 Oma huomio/tuomio on, että tuotanto oikeasti rajaa (siis yhteisön sisällä) kaiken toiminnan eri
426 tavoin. Metallirytyksestä voisi olla esimerkkinä erilaiset toleranssit metallituotteille. Jos
427 metallirytyksen myynti tekee sopimuksia väärin toleransseihin perustuen, voi tehty sopimus olla
428 käytännössä vaikea toteuttaa oikeasti. Tietysti tietotekniikan muutoshankkeissa tuotannon rajat on
429 paljon vaikeampi määrittellä, koska ihmiset eivät ole koneita, joten tietotekniikan muutoshankkeissa
430 ei ole toleransseja vastaavia mittatikkuja.

431
432 **Tämän vuoksi täytyy vielä kerran todeta, että järjestelmän jakaminen eri**
433 **osajärjestelmiksi täytyy tehdä hyvin, jotta voidaan hallita pienempiä osahankkeita.**

434
435 **16. Erityistä pohdintaa käyttöliittymistä**

436

437 Tähän kohtaan täytyy todeta, että järjestelmiä käyttävät ihmiset voidaan jakaa erilaisille jatkumoille
438 esimerkiksi seuraavasti:

439

440

- kertakäyttäjät
- käyttö esim. 1-2 kertaa kuukaudessa
- käyttö viikoittain
- käyttö päivittäin
- käyttö useita kertoja päivässä.

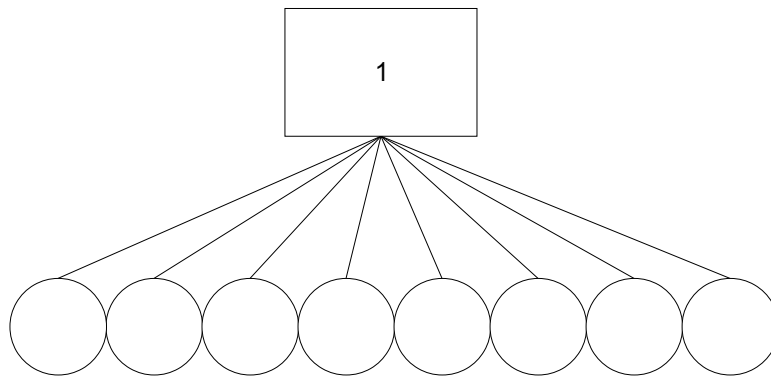
441

442

443

444

445

446

447

448 Oma huomio/tuomio on, että ensimmäisenä kannattaa kehittää järjestelmän suurkäyttäjille hyvin
449 yksinkertaiset liittymät, joiden perusteella tarvitsee tehdä vain harvoja valintoja, minkä lisäksi
450 kaikkiin toimintoihin löytyy erilaisia oikopolkuja ja erilaisia yhden vaiheen valintoja. Suurkäyttäjän
451 käyttöliittymistä voi lähteä kehittämään muiden ryhmien käyttöliittymiä kohti kertakäyttäjää.

452

453 Tosiasia on, että monesti järjestelmät tehdään vain ja ainoastaan yhden liittymän varaan, jolloin eri
454 ryhmät valittavat järjestelmät olevan tehoton ja vaikea käyttää. Esimerkiksi suurkäyttäjät voivat
455 uupua, jos jokainen päivä pitää tehdä kymmeniä/satoja valintoja (vrt. hiiren klikkauksia), jotka eivät
456 tuota mitään lisäarvoa suurkäyttäjille.

457

458 **Ehdotus 22: Eri käyttäjäryhmille pitää kehittää erilaisia käyttöliittymiä – alkaen**
459 **suurkäyttäjistä päätyen kertakäyttäjiin.**

460

461 Käyttöliittymien kehittämisessä on paljon kehiteltävää edelleenkin, ja esimerkkinä on lääkäreiden
462 hyvin kriittiset arviot potilastietojärjestelmistä, vrt. Vänskä ym. (2010); Winblad ym. (2010); Arvola
463 ym. (2012).

464

465 17. Järjestelmien muodostamat monimutkaiset ketjut

466

467 Edellä on ollut mainintoja erilaisten järjestelmien mahdollisuuksista: hierarkkinen, keskitetty,
468 monesta-moneen tai kaikki-kaikkiin. Tosiasiassa järjestelmän elinkaaren aikana yksittäisen
469 järjestelmän suurin hyöty tulee esille eri järjestelmien yhteistyön kautta/avulla. Iso ongelma on
470 tietysti erilaisten järjestelmien eriaikaiset elinkaaret, jolloin tulee ongelmaksi suunnitella uudelleen

471 järjestelmien yhteistyö.

472

473 Edellä on mainittu RSS esimerkkinä standardista, jonka avulla voidaan tehdä yhteistoimintaa
474 tiedostojen avulla ilman suoria yhteyksiä. Ongelmaksi tulee tietysti eri järjestelmistä ulos saatavat
475 tiedostot, jotka eivät ole minkään standardin mukaisia, koska järjestelmien tekniikka ja elinkaari
476 vaihtelevat.

477

478 Yksi esimerkki on Ohioista (Ohio Department of Public Safety - Information Technology Office.
479 2012), jolloin useamman vuosikymmenen toiminut keskitetty vanha järjestelmä päätettiin vaihtaa
480 hajautetummaksi ratkaisuksi. Kyseiseen järjestelmään oli liittynyt hyvin laaja määrä erilaisia
481 yhteisöjä, jolloin uuden järjestelmän kehittäminen kohtasi joukon erilaisia ongelmia.

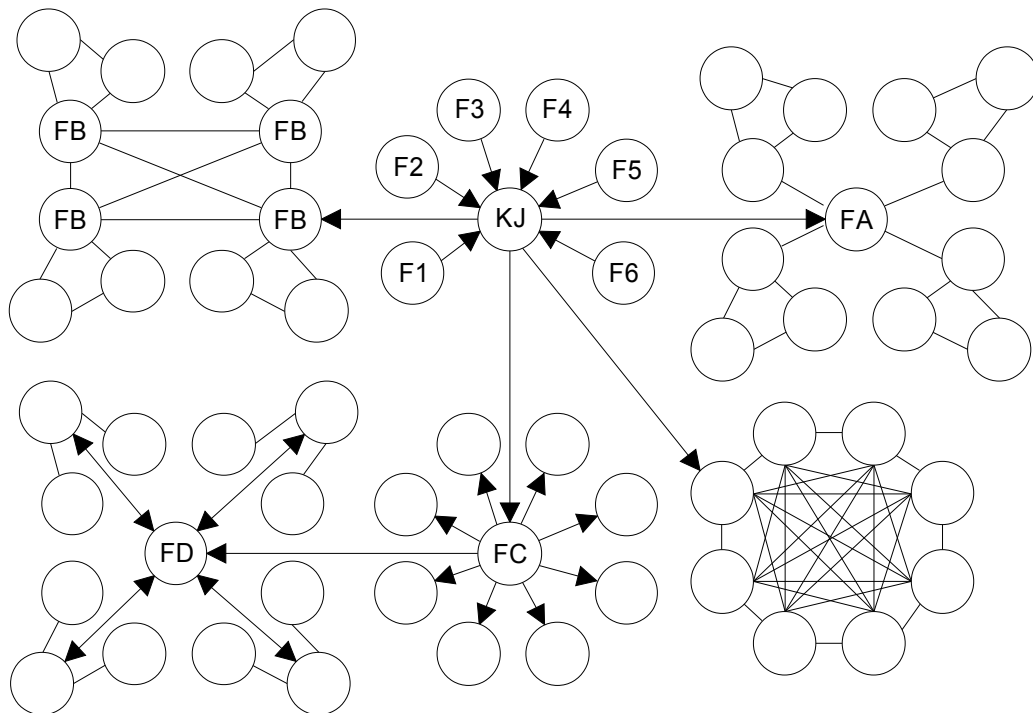
482

483 **Ehdotus 23: Hankerekisterin kehittämishankkeen aikana kannattaa kartoittaa**
484 **hankerekisteriin liittyvien järjestelmien noudattamien standardien määrä ja laatu.**

485

486 **Ehdotus 24: Kehittämishankkeen aikana kannattaa kartoittaa järjestelmät, jotka eivät**
487 **noudata mitään standardia.**

488

489

490

491 Kuten edellä oleva kuva yrittää esittää, niin erilaisia standardeja/formaatteja voi olla samaan aikaan
492 useita, minkä lisäksi eri järjestelmät käyttävät vain joitain standardeja/formaatteja ja vielä erilaisia
493 versioita standardeista/formaateista.

494

495 **18. Useamman osahankkeen läpivienti mahdollisuutena**

496

497 Vielä kerran täytyy todeta, että erilaiset tietotekniikan kehittämishankkeet ovat erittäin suuria
498 muutoshankkeita, joilla on hyvin paljon odottamattomia sivuvaikutuksia. Esimerkkejä erilaisista
499 ongelmia ovat mm. seuraavat:

500

- 501 • Tietotekniikkahanke pitää keskeyttää ja lopettaa
- 502 • Kustannukset ovat moninkertaisia alkuperäisiin arvioon nähden
- 503 • Alkuperäisistä tavoitteista saavutetaan vain osa
- 504 • Kehitetty järjestelmä ei saa loppukäyttäjien arvostusta
- 505 • Ihmisten työtehtävien muutoksien läpivienti ei tapahdu heti ja voi vaatia odotettua
506 pidemmän ajan.

507

508 Edellä olevat ongelmat ovat kovaa todellisuutta, vrt. The Standish Group International (1995a,
509 1995b, 1999, 2001) käyvät läpi erilaisia epäonnistumisia.

510

511 Edellä olevat ongelmat ovat aina riskeinä kaikille tietotekniikan muutoshankkeille, ja tämän vuoksi
512 on seuraavat ehdotukset:

513

514 **Ehdotus 25: Tulevan hankerekisterin kehittämishanke jaotellaan useammaksi**
515 **pienemmäksi kehittämishankkeeksi, joita voidaan tehdä joko peräkkäin tai vierekkäin.**

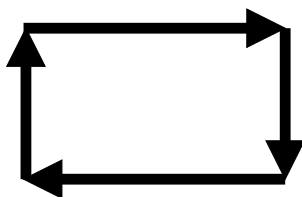
516

517 **Ehdotus 26: Pienempien kehittämishankkeiden välille laaditaan/tehdään/määritellään**
518 **vain välttämättömät yhteydet.**

519

520 Useamman pienen hankkeet läpivienti voi tietysti tarkoittaa jonkin verran enemmän hallintoa, joka
521 on tietysti pidettävä mahdollisimman vähäisenä kaikissa vaiheissa.

522

523

524

525 Tietotekniikan kehittämishankkeiden taustalla vaikuttaa erilaiset ideologiat, jotka ovat erilaisia,
526 joten kehittämishankkeen aikana valituksi jokin yksittäinen kehittämistapa. Monesti voi todeta, että
527 valituksi tulee jonkinlainen ympyrämalli, jossa kehittäminen perustuu useamman kierroksen
528 ajatukseen.

529

530 **Ehdotus 27: Kehittämishankkeen voi järjestää useamman kehittämisen kierroksen**
531 **järjestelmäksi, jolloin pienemmät osahankkeet voivat seurata toisiaan hallitulla**
532 **tavalla.**

533

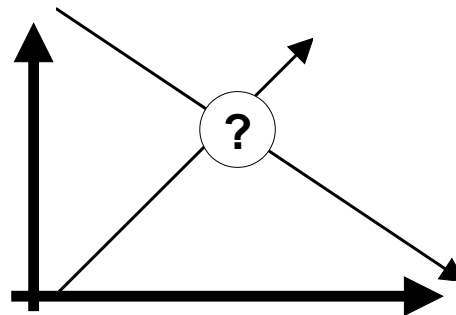
534 Edellä on ollut mainintoja erilaisista päätöksenteon menetelmistä. Tässä kohtaa voi todeta, että
 535 päätöksentekojärjestelmä käyttäen voidaan pitää hallinnassa järjestelmän kokonaiskehittäminen.

536

537 **19. Paluu erikoistiedon ja yleistiedon tasapainoon**

538

YLEISTIETO

ERIKOISTIETO

539

540

541 Loppujen lopuksi on vielä palattava erikoistiedon ja yleistiedon yhteensovittamisen ongelmiin ja
 542 mahdollisuuksiin. Selvää on, että erikoistumalla tiettyyn aiheeseen voi jonkin erikoistiedon
 543 huippuasiantuntijaksi. Toisaalta eri henkilöillä on suhteellisen laaja yleistieto useammasta aiheesta.

544

545 Edellä on osoitettu erilaisia aiheita eri asiantuntijoiden työskentelyn yhteensovittamiselle.

546 Ensimmäisenä erityishuomiona voi vielä kerrata, että hyvissä ajoin ennen kilpailutuksia valitaan

547 jokin päätöksenteon menetelmä. Toisena erityishuomiona voi vielä kerrata, että sovellusalueen

548 asiantuntijan (ei siis tietotekniikka-asiantuntija) olisi hyvä johtaa mallinnusta valitulla

549 mallinnusmenetelmällä, jotta mallinnus perustuisi kohdealueen erityispiirteisiin – ei siis arvauksiin.

550

551 **20. Lausunto on kuitenkin suhteellisen rajoittunut**

552

553 Tämä lausunto ei kata kaikkea monimutkaisuutta liittyen tietotekniikan muutoshankkeista, joten
 554 muitakin lausuntoja kannattaa lukea hyvinkin huolellisesti.

555

556 **Lähteitä**

557

558 Alter, S. (2000). Same Words, Different Meanings: Are Basic IS/IT Concepts Our Self-Imposed
 559 Tower Of Babel? The Communications of the Association for Information Systems, 3(10).

560

561 Arvola, T., Pommelin, P., Inkinen, R., Väyrynen, S., & Tammela, O. (2012).

562 Potilastietojärjestelmien turvallisuusriskit hallintaan. Suomen Lääkärilehti, 67(12), 955–961.

563

564 Cooper, A. (1999a). Nörttien valtakunta: miksi korkeateknologiatuotteet saavat meidät sekaisin ja
 565 kuinka palauttaa järki. Helsinki: Suomen atk-kustannus.

- 566
567 Cooper, A. (1999b). The Inmates Are Running the Asylum: Why High Tech Products Drive Us
568 Crazy and How to Restore the Sanity. Sams – Pearson Education.
569
570 Krug, S. (2006). Älä pakota minua ajattelemaan! – tervejärkinen käsitys web-käytettävyydestä (2.
571 laitos.). Helsinki: Readme.fi.
572
573 Ohio Department of Public Safety - Information Technology Office. (2012). Exodus Project - Pigs
574 Really Do Fly! - A detailed account of the Ohio Department of Public Safety's journey to
575 decommission and replace its mainframe technology. Ohio Department of Public Safety -
576 Information Technology Office.
577
578 The Standish Group International. (1995a). CHAOS.
579
580 The Standish Group International. (1995b). THE CHAOS REPORT.
581
582 The Standish Group International. (1999). CHAOS: A Recipe for Success.
583
584 The Standish Group International. (2001). EXTREME CHAOS.
585
586 Vänskä, J., Viitanen, J., Hyppönen, H., Elovainio, M., Winblad, I., Reponen, J., & Lääveri, T.
587 (2010). Lääkärien arviot potilastietojärjestelmistä kriittisiä. Suomen Lääkärilehti, 65(50–52), 4177–
588 4183.
589
590 Winblad, I., Hyppönen, H., Vänskä, J., Reponen, J., Viitanen, J., Elovainio, M., & Lääveri, T.
591 (2010). Potilastietojärjestelmät tuotemerkeittäin arvioitu – Kaikissa on kehitettävää. Suomen
592 Lääkärilehti, 65(50–52), 4185–4194.
593
594 [jatkuu seuraavalla sivulla]

595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639

LIITE 1

Yleinen linkki lausunnoille, joita on siis laadittuna sekä suomeksi että englanniksi:

<http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html>

Tässä liitteessä on lista lausunnoista, jotka liittyvät erityisesti tietotekniikkaan.

EN: Opinion 8: European Interoperability Framework, version 2, draft

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_8

EN: Opinion 9: CAMSS: Common Assessment Method for Standards and Specifications, CAMSS proposal for comments

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_9

EN: Opinion 13: Final Committee Draft ISO/IEC FCD3 19763-2

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_13

EN: Opinion 14: SFS discussion paper / SFS:n keskusteluasiakirja

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_14

EN: Opinion 17: Opinion to Antitrust Case No. COMP/C-3/39.530

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_17

EN: Opinion 18: Opinion Related to the Public Undertaking by Microsoft

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_18

EN: Opinion 19: Official Acknowledgement by the Commission

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_19

EN: Opinion 20: SECOND Opinion Related to the Public Undertaking by Microsoft

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_20

EN: Opinion 21: Opinion about the European Interoperability Strategy proposal

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_21

EN: Opinion 23: Public consultation on the review of the European Standardisation System

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_23

EN: Opinion 24: ISO/IEC JTC 1 / SC 34 / WGs 1, 4 and 5 in Helsinki 14-17 June 2010

http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_24

FI: Lausunto 29: Avoimen demokratian avoimen datan avaamisen detaljit (ADADAD)

Tekijänoikeudet, lisenssi ja vastuulausekkeet: katso liite 2.

- 640 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_29
641
642 EN: Opinion 30: Internet Filtering
643 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_30
644
645 FI: Lausunto 31: Terveystieteiden tietotekniikasta
646 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_31
647
648 EN: Opinion 32: COMP/C-3/39.692/IBM - Maintenance services
649 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_32
650
651 FI: Lausunto 33: Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt
652 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_33
653
654 EN: Opinion 34: REMIT Registration Format
655 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_34
656
657 EN: Opinion 37: CASE COMP/39.654 - Reuters instrument codes
658 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_37
659
660 FI: Lausunto 38: SAdE-ohjelman avoimen lähdekoodin toimintamallin luonnos
661 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_38
662
663 EN: Opinion 39: Registry options to facilitate linking of emissions trading systems
664 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_39
665
666 EN: Opinion 41: AT.39398: observations on the proposed commitments
667 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_41
668
669 EN: Opinion 43: Publication of extracts of the European register of market participants
670 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_43
671
672 EN: Opinion 45: About ICT standardisation
673 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_45
674
675 EN: Opinion 46: Review of the EU copyright rules
676 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_46
677
678 EN: Opinion 47: Sharing or collaborating with government documents
679 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_47
680
681 FI: Lausunto 49: JSH 166 -suosituksen päivitys
682 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_49
683
684 EN: Opinion 52: Trusted Cloud Europe Survey

685 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_52

686

687 EN: Opinion 53: Trade Reporting User Manual (TRUM) (Draft)

688 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_53

689

690 EN: Opinion 54: Government Content Management System

691 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_54

692

693 EN: Opinion 55: European Energy Regulation

694 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_55

695

696 EN: Opinion 56: National Identity Proofing Guidelines

697 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_56

698

699 FI: Lausunto 58: Puoluekokousaloitteet / 2010 ja 2014

700 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_58

701

702 EN: Opinion 59: Green paper on mobile Health

703 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_59

704

705 EN: Opinion 60: Cross-border inheritance tax problems within the EU

706 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_60

707

708 EN: Opinion 61: European Register of Products Containing Nanomaterials

709 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_61

710

711 FI: Lausunto 65: Lausuntopyyntö nettiäänestystyöryhmän väliraportista

712 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_65

713

714 EN: Opinion 66: Net Innovation for the Work Programme 2016-2017

715 http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html#nro_66

716

717 Yleinen linkki lausunnoille, joita on siis laadittuna sekä suomeksi että englanniksi:

718 <http://www.jukkarannila.fi/lausunnot.html>

719

720

721 [Jatkuu seuraavalla sivulla]

LIITE 2
(ANNEX 2)

722
723
724 DISCLAIMERS

725
726 Legal disclaimer:

727 All opinions in this opinion paper are personal opinions and they do not represent opinions of any legal entity I am
728 member either by law or voluntarily. This opinion paper is only intended to trigger thinking and it is not legal advice.
729 This opinion paper does not apply to any past, current or future legal entity. This opinion paper will not cover any of the
730 future changes in this fast-developing area. Any actions made based on this opinion is solely responsibility of respective
731 actor making those actions.

732
733 Political disclaimer:

734 These opinions do not represent opinions of any political party. These opinions are not advices to certain policy and
735 they are only intended to trigger thinking. Any law proposal based on these opinions are sole responsibility of that legal
736 entity making law proposals.

737
738 These opinions are not meant to be extreme-right, moderate-right, extreme-centre ¹, moderate-centre, extreme-left or
739 moderate-left. They are only opinions of an individual whose overall thinking might or might not contain elements of
740 different sources. These opinions do not reflect past, current or future political situation in the Finnish, European or
741 worldwide politics.

742
743 These opinions are not meant to rally for a candidacy in any public election in any level.

744
745 Content of web pages:

746 This text may or may not refer to web pages. The content of those web pages is not responsibility of author of this
747 document. They are referenced on the date of this document. If referenced web pages are not found after the date when
748 this document is dated, that situation is not responsibility of the author. All changes done in the web pages this
749 document refers are sole responsibility of those organisations and individuals maintaining those web pages. All illegal
750 content found on the referred web pages is not on the responsibility of the author of this document, and producing that
751 kind content is not endorsed by the author of this document.

752
753 Use of broken English

754 This text is in English, but from a person, whose is not a native English-speaking person. Therefore the text may or may
755 not contain bad, odd and broken English, and can contain awkward linguistic solutions.

756
757 COPYRIGHT

758
759 This opinion paper is distributed under Creative Commons licence, to be specific the licence is "Attribution-
760 NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0)". The text of the licence can be obtained from
761 the following web page:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

763 The English explanation is on the following web page:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

765

766
767

---

1 Based on the Finnish three-party system there is a phenomenon called extreme-centre in Finland. The 2011 parliamentary elections in Finland challenge the three-party system, since three "old" parties were not traditionally as the three largest parties. The is now a "new" party as the third largest party. We all must remain being interested about this new development in Finland.